

NEW SOCIAL INITIATIVE

ANIJA DIPLOMATIKE ËSHTË NDËRPRERË

Pas pothuajse dy viteve pauzë, dialogu i lehtësuar nga BE rifilloi në 12 korrik me një 'telesummit' për dy delegacione dhe personalitete të BE-së për t'u pasuar nga një diskutim fizik në Bruksel më 12 korrik për Presidentin serb Vuçiq dhe Kryeministrin e Kosovës Hoti. Përçarja e politikës së përbashkët SHBA-BE për Kosovën gjatë dy viteve të fundit ka prodhuar një dinamikë konkurruese midis dy fuqive kryesore. Duket se BE ka dalë fitimtare, të paktën tani për tani. Takimi i shumëpritur në Uashington DC, i njoftuar nga i dërguari presidencial i SHBA për negociatat për paqen në Serbi dhe Kosovë, Richard Grenell, ra në çarje, pas njoftimit të një aktakuze kundër Presidentit Thaçi dhe liderit të PDK-së Kadri Veseli. Njoftimi i KSC dhe anulimi i takimit në Uashington kaluan në mënyrë efektive shkopin në duart e BE-së. Nisma e re diplomatike e BE pas një seri takimesh që Përfaqësuesi Special i BE-së (EUSR) për Dialogun Beograd-Prishtinë dhe çështje të tjera rajonale të Ballkanit Perëndimor, Miroslav Lajčak, i mbajti në Prishtinë dhe Beograd. Me një goditje të re të pandemisë COVID-19 si dhe trazirave të brendshme politike si në Kosovë ashtu edhe në Serbi, një grup analistësh, studiuesish dhe aktivistë të shoqërisë civile u takuan për të diskutuar të ardhmen e dialogut Beograd-Prishtinë.

KRYQËZIMI I HOTIT, I VETËM DHE I PËRKDHELUR VUÇIQI

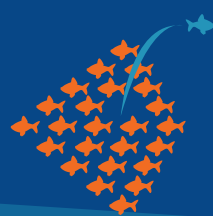
Konfirmimi i mundshëm i aktakuzës kundër Presidentit Thaçi e ka lënë teknikisht kryeministrin Avdullah Hoti vetëm në krye të dialogut me Beogradin. Për nëntë vjet, Thaçi mbante mbi supe peshën e dialogut, së pari si Kryeministër dhe më pas si President. Ai u konsiderua si i vetmi politikan që kishte fuqinë dhe forcën për të dhënë një kompromis potencialisht të dhimbshëm me Beogradin dhe mbledhte mbështetje të nevojshme politike ndërkombëtare dhe të brendshme për zbatimin. Në vitet e fundit, fuqia e tij ishte në rënie, veçanërisht pasi ideja e shkëmbimit të tokës, ose siç Thaçi e quajti atë "korrigjim të kufijve", u prezantua në vitin 2018. Nëse gjykatësi i procedurës paraprake konfirmon aktakuzën, Thaçi do të mënjanohej, veçanërisht nëse ai jep dorëheqjen, nga politika e Kosovës deri sa të mbarojë gjyqi, i cili mund të zgjasë me vite. Sidoqoftë, nëse aktakuza nuk konfirmohet, Thaçi do të kthehet në një mënyrë domethënëse. Gjykatësi i procedurës paraprake duhet të konfirmojë akuzat deri më 24 tetor 2020.

Muajt e radhës do të jenë kyçe për kryeministrin Hoti, si lider. Ai po hyn në një dialog me një shoqëri të ndarë dhe një nxitje të rasteve të COVID-19 pas rihapjes. Me një VV dhe një PDK të paparashikueshme, ai duhet të lundrojë në anijen e Kosovës me një shumicë të paktë në Kuvend dhe të vërë në dyshim legjitimitetin. Paradoksalisht, aktakuza kundër Thaçit mund të vendoste partitë qeverisëse me PDK-në. Partitë mund të vendosin të krijojnë një qeveri të re të koalicionit që do të zgjedhë një President të ri, nëse Thaçi jep dorëheqjen, për të shmangur zgjedhjet e parakohshme, ku VV konsiderohet në pozitën më të fortë për të fituar mbështetjen e mazhorancës së votuesve shqiptar. Që kur ai mori detyrën, Kryeministri Hoti filloi një përpjekje për të ndërtuar konsensusin e brendshëm për vazhdimin e dialogut Beograd-Prishtinë.

Puna e tij është minuar nga kundërshtimi vokal nga VV në pushtet më parë. do sukses për Hotin duhet të bazohet në sigurimin e vendimmarrjes kolektive mbi çështjet që lidhen me dialogun e partive kryesore të koalicionit, liderit të partisë së tij, Isa Mustafa, Ramush Haradinaj të AAK-së, dhe opozitës PDK. Në një përpjekje për të bashkuar partitë politike, qeveria do të shtyjë legjislacionin për krijimin e një Komiteti për Dialog, i cili do të përbëhet nga të gjitha partitë. Për të rritur bazën e mbështetjes, Hoti është takuar me Akademinë e Shkencave dhe Arteve të Kosovës dhe ka paraqitur tre parime kryesore që do të udhëheqin procesin e dialogut: 1) integriteti territorial i Kosovës është i panegociueshëm; 2) rendi kushtetues i Kosovës është i panegociueshëm; dhe 3) marrëveshja e arritur është në përputhje me Kushtetutën e Kosovës. Për sa i përket objektivave, Hoti tha se e para është një njohje reciproke që lejon anëtarësimin e Kosovës në KB, BE dhe NATO. Hoti shtoi më tej se një "objektiv thelbësor" i dialogut është të shfuqizojë Rezolutën 1244 të KS të KB. Ai gjithashtu themeloi një Këshill të Ekspertëve të ngarkuar me këshillat për udhëheqësit politikë për dialogun Beograd-Prishtinë. Si i tillë, ai hyri në diskutim me një mandat relativisht të qartë, por me mbështetje politike të dyshimtë dhe legjitimitet politik.

Me një fitore dërrmuese të partisë së tij në zgjedhjet parlamentare të qershorit, Presidenti Vuçiq ishte furnizuar me substratin për të dhënë një marrëveshje me Prishtinën pasi koalicioni qeverisës SNS / SPS fitoi pothuajse mbështetjen e plotë. Megjithatë uljen e pragut për të joshur në disa kundërshtime në parlament, për shkak të bojkotimit të aleancës më të madhe të opozitës, vetëm një parti shtesë, SPAS, mezi arriti të hyjë në parlament. Sipas vëzhguesve të pavarur dhe organizatave të shoqërisë civile serbe, zgjedhjet u dëmtuan nga parregullsi dhe dyshime për mashtrim elektoral. Pas viteve të shtypjes së opozitës, Presidenti Vuçiq është lënë në krye i vetëm i përkëdhelur.

Sidoqoftë, kur nuk ka mjete institucionale për të kanalizuar zhgënjimin, ajo do të drejtohet nëpër rrugë. Më 7 korrik, pas njoftimit të Presidentit Vuçiq për masat e reja të bllokimit, pasi më parë u hoqën për tu mbajtur zgjedhjet, dhe pas zbulimeve që qeveria gënjeu për ashpërsinë e pandemisë, protestat shpërthyen në Beograd. Përleshjet filluan me protestuesit që shënjestruan institucionet dhe policia u përgjigj me brutalisht, duke ekspozuar natyrën e regjimit. Duket se bllokimi ishte vetëm një shkas dhe se motivet themelore që çuan njerëzit në rrugë janë shumë më të thella, duke paraqitur një zhgënjim të konsiderueshëm me Presidentin Vuçiq. Protestuesit përfshijnë një grup të larmishëm, duke filluar nga partitë e opozitës dhe mbështetësit e tij, deri tek grupet qytetare, tek të rinjtë dhe protestuesit e ekstremit të djathtë. Ndërsa disa janë të shqetësuar për zvogëlimin e lirive politike dhe trajtimin e qeverisë me krizën COVID-19, të tjerët shprehin zhgënjimin për politikën e qeverisë së Kosovës për Kosovën dhe e quajten atë tradhti. Fillimisht, qeveria e papërgatitur u konsolidua. Presidenti Vučić u përpoq të kornizonte protesta për audiencën perëndimore (përpara takimit në Paris dhe një raund të ri të dialogut të lehtësuar të Brukselit), pasi kryesisht dhuna e ekstremit të djathtë dhe "rus". raporton kryesisht për dhunën dhe brutalitetin e policisë. Presidenti Vuçiq po përballet me një periudhë të vështirë me një numër të shtuar të rasteve të të prekurve nga koronavirusi, një krizë ekonomike të afërt dhe rritje të presionit ndërkombëtar për të shpërndarë në Kosovë, pasi ai e konsolidoi pushtetin. Gambiti i tij për të ekspozuar dobësi në aftësinë e tij për të siguruar frontin e Kosovës dhe ruajtjen status quo-në, për shkak të presioneve të brendshme dhe protestave të ekstremit të djathtë, mund të mos fitojnë simpati tek partnerët kryesorë ndërkombëtarë.

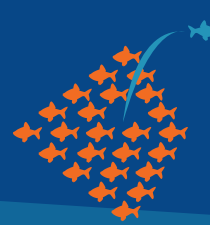

BE DHE SH.B.A. NË NJË ANIJE LUHATËSE

Pasi të koordinohet, angazhimi i BE-së dhe SH.B.A.-së në dialogun Beograd-Prishtinë u bifurkuan gjatë vitit të kaluar në dy procese paralele. Përfshirja e SH.B.A.-së ndryshoi menjëherë ekuilibrin e fuqisë në dialog me koston e BE-së. Emërimi i Ambasadorit Richard Grenell si i dërguar special për presidencën për bisedimet e paqes Serbi-Kosovë në tetor 2019 ndryshoi dinamikën, pasi ai hapi një rrugë të re diplomatike për bisedimet Beograd-Prishtinë, duke rezultuar në premtime për të përmirësuar lidhjen dhe infrastrukturën e transportit. Grenell ishte në gjendje të garantojë afërsinë e Presidentit amerikan, i cili i dha besueshmëri dhe forcim të tij me Beogradin dhe Prishtinën. Sidoqoftë, përpjekjet e tij për të sjellë palët në tryezë për bisedime më thelbësore u shkurtuan nga njoftimi i Dhomave të Specialistëve të Kosovës për aktakuzë kundër Presidentit Thaçi. Është në dyshim nëse Ambasadori Grenell do t'i japë dialogut një përpjekje tjetër, duke marrë parasysh afatin kohor të shkurtuar përpara zgjedhjeve në SHBA në nëntor. Megjithatë, ai kohët e fundit ka zbutur retorikën e tij drejt procesit të lehtësuar nga BE, duke njohur përparësinë e BE-së në frontin politik, ndërsa sugjeron që qasja e SHBA do të përqendrohet në ekonomi.

Nga ana tjetër, emërimi i një diplomati me përvojë si Miroslav Lajčak si Përfaqësues Special (EUSR) për Dialogun Beograd-Prishtinë sinjalizoi një përpjekje të përtëritë të vendeve anëtare të BE-së për të unifikuar pozicionin e tyre dhe për të hyrë në një fazë të re dialogu. BE rifitoi forcën e saj me përfundimin e takimit të Uashington D. C. në 27 qershor, dhe mori iniciativën duke organizuar Samitin e Parisit më 10 korrik dhe takimin e parë në internet midis Presidentit Vuçiq dhe Kryeministrit Hoti më 12 korrik. Palët ranë dakord për elementet kryesore të procesit. Raundi i ri i dialogut do të organizohet në Bruksel më 16 korrik. Duhet të theksohet se BE ishte në gjendje të përparonte me dialog, pasi presioni i përqendruar i SH.B.A.-së ishte aplikuar në Prishtinë për të hequr tarifat u bë e mundur me zgjedhjen e qeverisë së re në fillim të qershorit.

Sidoqoftë, Beogradi dhe Prishtina janë të zhgënjyer me aftësinë e BE-së për të ofruar pjesën e saj të pazareve, veçanërisht një perspektivë të besueshme të zgjerimit të BE për Serbinë dhe të paktën liberalizimin e vizave për Kosovën. Para se të bëhen përpjekje serioze për dialog, BE do të duhet të adresojë strukturën e saj nxitëse të kontestuar. Kjo është një nga arsyt pse SH.B.A. ishte në gjendje të rivendoste veten në dialog si një ndërmjetës në dukje më i besueshëm për të cilin i beson Kosova. Prishtina është zhgënjyer me mënyrën se si po përparon dialogu me Beogradin, pasi nuk kishte kuptim që Kosova mund të llogarisë se procesi do të përfundojë me njohje ndërkombëtare. Në të njëjtën kohë, ekzistonte një ndjenjë e padrejtësisë, pasi Beogradi kishte akoma përparim në procesin e integritimit në BE. Shumica e ekspertëve pajtohen që BE dhe SH.B.A. do të duhet të koordinojnë qëndrimet e tyre nëse dëshirojnë një përfundim të suksesshëm të dialogut. Zbutja e fundit e retorikës së Ambasadorit Grenell po premtonte posaçërisht refuzimin e tij të idesë për shkëmbimin e tokës.

NEW SOCIAL INITIATIVE

KTHIMI TEK BAZA

Mandati i EUSR dhe Lajçak është të arrijë një marrëveshje gjithëpërfshirëse për normalizimin e marrëdhënieve përmes nënshkrimit të një marrëveshje juridikisht detyruese. Sidoqoftë, BE do ta ketë të vështirë të rikrijojë timonin dhe të ndryshojë plotësisht përmbajtjen e negociatave. I takon BE-së të rishikojë procesin e dialogut në Bruksel dhe të rinegociojë marrëveshje që nuk zbatohen nga dialogu teknik dhe politik. Për dallim nga procesi rritës i normalizimit që ishte parim udhëheqës për fazat e hershme të dialogut, një proces i përtërirë do të duhet të bazohet në parime dhe elemente që janë të qarta dhe të matshme, me një orar të përcaktuar. Nëse do të arrihet një marrëveshje gjithëpërfshirëse, duhet të përfshijë:

- Zgjidhja e çështjes së anëtarësimit të Kosovës në organizatat ndërkombëtare;
- Përqendrimi në të drejtat e komunitetit serb dhe zbatimi i marrëveshjeve në pritje të arritura në Bruksel, përfshirë Komunitetin / Asociacionin e komunave me shumicë serbe;
- Të sigurohet një nxitje për palët përmes një pakete bujare të zhvillimit ekonomik;
- Përqendrimi në demokratizimin pas marrëveshjes së të dy shoqërive.

EUROPEAN
ENDOWMENT DEMOCRACY

Ky shkrim publikohet (Anija diplomatike është ndërprerë) me mbështetjen e European Endowment for Democracy (EED). Mirëpo, mendimet e shprehura në këtë shkrim jo domosdoshmërisht reflektojnë edhe ato të EED. Përgjegjësia për informatat dhe pikëpamjet e shprehura në këtë shkrim i përket vetëm autorit.

NEW SOCIAL INITIATIVE

NEW SOCIAL INITIATIVE

<http://newsocialinitiative.org/>

@NSIMitrovica

@nsimitrovica

Čika Jovina V/117, North Mitrovica

www.newsocialinitiative.org

office@newsocialinitiative.org

